

PROGRAMUL SIMPOZIONULUI INTERNAȚIONAL „SISTEMUL JURIDIC ÎNTRE STABILITATE ȘI REFORMĂ”

Craiova, 18-19 Noiembrie 2011
Universitatea din Craiova
Facultatea de Drept și Științe Administrative

20 de ani de la înființarea facultății: 1991-2011

Organizatori:

Universitatea din Craiova,
Facultatea de Drept și Științe Administrative
Centrul de Cercetări Juridice Fundamentale

Consiliul științific al sesiunii:	Consiliul științific internațional:
<i>Prof. univ. dr. Dan-Claudiu DĂNIȘOR</i> <i>Prof. univ. dr. Edmond Gabriel OLTEANU</i> <i>Prof. univ. dr. Sevastian CERCEL</i> <i>Prof. univ. dr. Marian NICOLAE</i> <i>Prof. univ. dr. Tudorel TOADER</i> <i>Prof. univ. dr. Paul VASILESCU</i> <i>Prof. univ. dr. Romeo-Radu POPESCU</i> <i>Prof. univ. dr. Radu MOTICA</i> <i>Conf. univ. dr. Daniel GHITĂ</i>	<i>Prof. Patrick Charlot, Universitatea Bourgogne, Dijon, Franța</i> <i>Prof. YanLaidié, Universitatea Bourgogne, Dijon, Franța</i> <i>Prof. Nicolas Queloz, Universitatea din Fribourg, Elveția</i> <i>Prof. Virginie Donier, Universitatea Franche-Comté, Franța</i> <i>Conf. Annie Bottiau, Universitatea Lille 2, Franța</i>
Comitetul de organizare și de editare a volumului conferinței:	
<i>Conf. univ. dr. Lucian SĂULEANU</i> <i>Conf. univ. dr. Ruxandra RĂDUCANU</i> <i>Lect. univ. dr. George GÎRLEȘTEANU</i> <i>Lect. univ. dr. Adrian Barbu ILIE</i>	<i>Lect. univ. dr. Robert BISCHIN</i> <i>Lect. univ. dr. Elena Mădălina NICA</i> <i>Asist. univ. dr. Lavinia Elena SMARANDACHE</i> <i>Asist. univ. dr. Mădălin Savu TICU</i>
Moderatori/Keynotespeakers Drept privat - stabilitate și reformă	Moderatori/Keynotespeakers Drept public - stabilitate și reformă
<i>Conf. univ. dr. Daniel GHITĂ</i> <i>Conf. univ. dr. Lucian SĂULEANU</i> <i>Lect. univ. dr. Adrian Barbu ILIE</i> <i>Asist. univ. dr. Lavinia Elena SMARANDACHE</i>	<i>Conf. univ. dr. Ruxandra RĂDUCANU</i> <i>Lect. univ. dr. George GÎRLEȘTEANU</i> <i>Lect. univ. dr. Robert BISCHIN</i> <i>Asist. univ. dr. Mădălin Savu TICU</i>

ZIUA 1 : 18 noiembrie 2011

09⁰⁰-10⁰⁰	<u>Înregistrarea participanților</u>
10⁰⁰-13³⁰	<u>Ceremonia de aniversare - Sala Albastră a Universității din Craiova</u> <u>Acordarea titlului Doctor Honoris Causa</u> <u>Prof. univ. dr. Nicolae POPA</u> <u>Prof. univ. dr. Patrick CHARLOT</u>
13³⁰-14³⁰	<u>Pauză de prânz</u>
14³⁰-16⁰⁰	<u>Desfășurarea lucrărilor în plen – Sesiunea I</u> <u>Sala Albastră a Universității din Craiova</u>
	Prezidează: Prof. univ. dr. Dan Claudiu DĂNIȘOR Prof. univ. dr. Patrick CHARLOT <div style="text-align: right;">Moderatori/Keynotespeakers: Conf. univ. dr. Daniel GHITĂ Asist. univ. dr. Mădălin Savu TICU</div>
14³⁰-15⁰⁰	Lexicul Noului Cod civil <i>Prof. univ. dr. Paul Vasilescu</i> <i>Universitatea „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca,</i> <i>Facultatea de Drept</i>

15 ⁰⁰ -15 ³⁰	La justice administrative française à l'aube du XXI ^è siècle : bilan et perspectives <i>Prof. Dr. YanLaidié</i> <i>Université de Bourgogne, Dijon, Franța</i>
15 ³⁰ -16 ⁰⁰	Le projet de révision de la révision du droit des sanctions pénales : le système juridique suisse est-il devenu instable ? <i>Prof. Dr. Nicolas Queloz</i> <i>Faculté de droit – Université de Fribourg (Suisse)</i>
16 ⁰⁰ -16 ³⁰	<u>Pauză de cafea</u>
16 ³⁰ -18 ⁰⁰	Moderatori/Keynotespeakers: Prof. univ. dr. Marian NICOLAE Lect. univ. dr. Mircea BOB <u>Desfășurarea lucrărilor în plen – Sesiunea II</u> <u>Sala Albastră a Universității din Craiova</u>
16 ³⁰ -17 ⁰⁰	Principiul aplicării imediate a legii noi și Noul Cod civil <i>Prof. univ. dr. Marian Nicolae/</i> <i>Universitatea din București,</i> <i>Facultatea de Drept</i>
17 ⁰⁰ -17 ³⁰	Infracțiunea de omor calificat în noul Cod penal <i>Prof. univ. dr. Valerian Dumitru Cioclei</i> <i>Universitatea din București,</i> <i>Facultatea de Drept</i>
17 ³⁰ -18 ⁰⁰	Pot fi cumulate alegerile locale cu cele parlamentare? <i>Prof. univ. dr. Verginia Vedinaș/</i> <i>Universitatea din București,</i> <i>Facultatea de Drept</i>
18 ⁰⁰ -18 ³⁰	Începutul și încetarea capacității de folosință a persoanei fizice în reglementarea noului Cod civil <i>Prof. univ. dr. Eugen Chelaru</i> <i>Universitatea din Pitești,</i> <i>Facultatea de Științe Juridice și Administrative</i>

ZIUA 2 : 19 noiembrie 2011

09 ³⁰ -11 ⁰⁰	<u>Desfășurarea lucrărilor în plen – Sesiunea III</u> <u>Sala Albastră a Universității din Craiova</u>
	Prezidează: Prof. univ. dr. Sevastian CERCEL Prof. univ. dr. YanLAIDIE Moderatori/Keynotespeakers: Conf.. univ. dr. Lucian SĂULEANU Lect. univ. dr. Robert BISCHIN
09 ³⁰ -09 ⁵⁰	L'harmonisation européenne du droit international privé, entre stabilité et réforme <i>Conf. dr. Annie Bottiau</i> <i>Université Lille 2,</i> <i>Droit et Santé, Lille, Franța</i>

9 ⁵⁰ -10 ¹⁰	Pactul de opțiune și promisiunea de a contracta în Noul Cod Civil	
	<i>Prof. univ. dr. Romeo-Radu Popescu/ Universitatea din București, Facultatea de Drept</i>	
10 ¹⁰ -10 ³⁰	Contractul de credit bancar la impactul cu noul Cod civil	
	<i>Conf. univ. dr. Lucian Bercea/ Universitatea de Vest Timișoara Facultatea de Drept</i>	
10 ³⁰ -11 ⁰⁰	Noul Cod civil: texte noi pentru soluții vechi	
	<i>Bogdan Dumitrache/ Executor judecătoresc</i>	
11 ⁰⁰ -11 ³⁰	<u>Pauză de cafea</u>	
11 ³⁰ -13 ³⁰	<u>Desfășurarea lucrărilor pe secțiuni</u> <u>Sala Albastră a Universității din Craiova/Amfiteatrul „Drăgan” al Facultății de Drept</u>	
	<u>Secțiunea 1: Drept privat - stabilitate și reformă</u>	<u>Secțiunea a 2-a: Drept public - stabilitate și reformă</u>
	Prezidează: Prof. univ. dr. Gabriel OLTEANU Conf. Annie BOTTIAU Moderatori/Keynotespeakers: Lect. univ. dr. Adrian Barbu ILIE Asist. univ. dr. Lavinia SMARANDACHE	Prezidează: Conf. univ. dr. Adrian BOGDAN Prof. Nicolas QUELOZ Moderatori/Keynotespeakers: Conf. univ. dr. Ruxandra RĂDUCANU Lect. univ. dr. George GÎRLEȘTEANU
	Opțiunea succesorală în noul Cod civil	Despre cunoașterea juridică integrativă
	<i>Lect. univ. dr. Mircea Bob/ Universitatea „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca, Facultatea de Drept</i>	<i>Prof. univ. dr. Ion Craiovan/ Universitatea „George Barițiu” din Brașov, Facultatea de Drept</i>
	Iussepulcri – între tradiție și modernitate	Regimul juridic al serviciilor de interes economic general în România - concepte și aspecte potrivit Directivei 2006/123/CE a Parlamentului European și Consiliului și OUG nr. 49 din 20 mai 2009
	<i>Prof. univ. dr. Cristinel Murzea/ Universitatea Transilvania din Brașov, Facultatea de Drept</i>	<i>Conf. univ. dr. Daiana Maura Vesmaș Universitatea „Lucian Blaga” din Sibiu Facultatea de Drept</i>
	Utilitatea și imperfecțiunile procedurii cu privire la cererile de valoare redusă reglementată de Noul Cod de Procedură Civilă	Particularități ale regimului juridic ale contractului administrativ – fundament al parteneriatului public privat (doctrina franceză și românească)
	<i>Prof. univ. dr. Radu Motica, Drd. Ștefan Lucaciuc/ Universitatea de Vest Timișoara Facultatea de Drept</i>	<i>Prof. univ. dr. Iulian Nedelcu Drd. Paul Nedelcu Universitatea din Craiova, Facultatea de Drept și Științe Administrative</i>

	<p>Noua reglementare de dreptul internațional privat</p> <p><i>Lect. univ. dr. Claudiu Buglea/ Universitatea din București, Facultatea de Drept</i></p>	<p>Responsabilitatea agenților implicați în procesul de legiferare</p> <p><i>Conf. univ. dr. Alina Nicu Universitatea din Craiova, Facultatea de Drept și Științe Administrative</i></p>
	<p>Tradiția romano-bizantină a vechiului drept românesc receptată în unele inovații ale Noului Cod Civil</p> <p><i>Prof. univ. dr. Teodor Sâmbrian/ Universitatea din Craiova, Facultatea de Drept și Științe Administrative</i></p>	<p>Intervenția militară internațională: necesitate sau abuz. Cazul Libia</p> <p><i>Conf. univ. dr. Adrian Bogdan/ Universitatea din Craiova, Facultatea de Drept și Științe Administrative</i></p>
	<p>Considerații cu privire la unele modificări aduse dreptului colectiv al muncii prin Legea dialogului social nr. 62/2011</p> <p><i>Prof. univ. dr. Constantin Belu/ Universitatea din Craiova, Facultatea de Drept și Științe Administrative</i></p>	<p>Reforma sistemului electoral – între necesitate și interese de partid</p> <p><i>Lect. univ. dr. Claudia Gilia/ Universitatea Valahia din Târgoviște, Facultatea de Drept și Științe Social-Politice</i></p>
	<p>Sistemul de reglementare a dreptului comercial în regimul Noului Cod Civil</p> <p><i>Prof. univ. dr. Viorel Găină/ Universitatea din Craiova, Facultatea de Drept și Științe Administrative</i></p>	<p>Ocrotirea constituțională și protecția penală a sănătății publice</p> <p><i>Prof. univ. dr. Tudorel Toader Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași, Facultatea de Drept</i></p>
	<p>Dreptul de suprafață în Noul Cod Civil</p> <p><i>Prof. univ. dr. Sevastian Cercel/ Universitatea din Craiova, Facultatea de Drept și Științe Administrative</i></p>	<p>Aplicarea principiului securității juridice în dreptul administrativ</p> <p><i>Prof. univ. dr. Vasilica Negruț Universitatea „Danubius” din Galați Facultatea de Drept</i></p>
	<p>Necesitatea codificării - percepută sau nu la nivel social?</p> <p><i>Drd. Roxana Albăstroiu, Drd. Ramona Dumitru (Duminică)/ Universitatea din Craiova, Facultatea de Drept și Științe Administrative</i></p>	<p>Analiză comparativă între excepția de nelegalitate și excepția de neconstituționalitate – rolul acestora la nivelul practicii judiciare</p> <p><i>Lect. univ. dr. Silviu Drăgan/ Universitatea din Craiova, Facultatea de Drept și Științe Administrative</i></p>
	<p>Coproprietatea forțată asupra despărțiturilor comune din clădirile cu mai multe spații locative aparținând unor proprietari diferiți reglementată în dispozițiile Noului Cod Civil</p> <p><i>Asist. univ. drd. Raluca-Lucia Cismaru Universitatea din Craiova, Facultatea de Drept și Științe Administrative</i></p>	<p>Analiză comparativă privind calitatea de martor în procesul penal și procesul civil</p> <p><i>Prof. univ. dr. Adi Oroveanu-Hanțiu, Asist. univ. drd. Ana-Maria Moraru/ Universitatea din Craiova, Facultatea de Drept și Științe Administrative</i></p>

	<p>Reglementarea daunelor morale în sistemul legislativ românesc</p> <p><i>Drd. Alexandra Florescu, Drd. Corneanu Florin/ Universitatea din Craiova, Facultatea de Drept și Științe Administrative</i></p>	<p>Instituția judecătii prevăzută în noul cod de procedură penală în raport cu normele procedurale în vigoare</p> <p><i>Lect. univ. dr. Camil Tănăsescu/ Universitatea Creștină „Dimitrie Cantemir”, Facultatea de Științe Juridice și Administrative</i></p>
	<p>Cuquantumul rezervei descendenților atunci când la moștenire vin descendenți renunțatori sau nevrednici. Modificările aduse de Noul Cod Civil în privința instituțiilor nedemnității și a renunțării la moștenire</p> <p><i>Asist. univ. dr. Adela Pătrașcu/ Universitatea din Craiova, Facultatea de Drept și Științe Administrative</i></p>	<p>Publicitatea ședinței de judecată și citarea părților în noul cod de procedură penală în raport cu normele procedurale în vigoare</p> <p><i>Lect. univ. dr. Gabriel Tănăsescu/ Universitatea din Craiova, Facultatea de Drept și Științe Administrative</i></p>
	<p>Libertatea contractuală a soților potrivit Noului Cod Civil</p> <p><i>Conf. univ. dr. Oana Ghiță Universitatea din Craiova, Facultatea de Drept și Științe Administrative</i></p>	<p>Necesitatea raționalizării sistemului autorităților administrative autonome române</p> <p><i>Asist. univ. drd. Irina Marina Lazăr/ Universitatea din Craiova, Facultatea de Drept și Științe Administrative</i></p>
	<p>Dreptul comercial în sistemul juridic actual. Întreprinderea și profesiștii</p> <p><i>Conf. univ. dr. Lucian Săuleanu/ Universitatea din Craiova, Facultatea de Drept și Științe Administrative</i></p>	<p>Aplicarea dreptului Uniunii Europene de către judecătorul național</p> <p><i>Lect. univ. dr. Anamaria Groza/ Universitatea din Craiova, Facultatea de Drept și Științe Administrative</i></p>
	<p>Aspecte cu privire la orientarea profesională și cariera juridică</p> <p><i>Lect. univ. dr. Veronica Nicola/ Universitatea din Craiova, Facultatea de Drept și Științe Administrative</i></p>	<p>Amenajarea teritoriului și protecția mediului</p> <p><i>Lect. univ. dr. Robert Bischin/ Universitatea din Craiova, Facultatea de Drept și Științe Administrative</i></p>
	<p>Noul Cod Civil - modificări legislative în materia rezervei succesoriale, cotitășii disponibile și reducșii liberalitășilor</p> <p><i>Lect. univ. dr. Soreașă Maria Marieta/ Universitatea din Craiova, Facultatea de Drept și Științe Administrative</i></p>	<p>Unele aspecte privind dreptul la apărare în cadrul procedurilor administrative și fiscale</p> <p><i>Drd. Adriana-Florina Bălășoiu/ Universitatea din Craiova, Facultatea de Drept și Științe Administrative</i></p>
	<p>Metodologia cercetării juridice și importanșta acesteia în formarea unei viitoare cariere în domeniul dreptului</p> <p><i>Lect. univ. dr. Cristina Burtea-Cioroianu/ Lect. univ. dr. Simina Badea</i></p>	<p>Încheierea tratatului internațional în Republica Franceză</p> <p><i>Lect. univ. dr. Mihai Floroiu/ Universitatea din Craiova, Facultatea de Drept și Științe Administrative</i></p>

	<i>Universitatea din Craiova, Facultatea de Drept și Științe Administrative</i>	
	Noul Cod civil și aplicarea legii în timp <i>Asist. univ. drd. Bogdan Andrei/ Universitatea din Craiova, Facultatea de Drept și Științe Administrative</i>	Constituția economică <i>Lect. univ. dr. George Gîrleşteanu/ Universitatea din Craiova, Facultatea de Drept și Științe Administrative</i>
	Dreptul la demnitate în Noul Cod Civil <i>Drd. Izabela Bratiloveanu/ Universitatea din Craiova, Facultatea de Drept și Științe Administrative</i>	Scurte considerații privind protecția minorului prin prevederile Noului Cod Penal <i>Conf. univ. dr. Ruxandra Răducanu/ Lect. univ. dr. Cosmin Ionescu Universitatea din Craiova, Facultatea de Drept și Științe Administrative</i>
	Reconfigurări succesive ale reglementării căilor de atac în procedura civilă română <i>Lect. univ. dr. Sebastian Spinei/ Universitatea „Lucian Blaga” din Sibiu, Facultatea de Drept</i>	Reevaluarea marjei de apreciere a statelor europene privind minoritarii sexuali în lumina dispozițiilor C.E.D.O <i>Drd. Alexandra Mirela Popescu / Universitatea din Craiova, Facultatea de Drept și Științe Administrative</i>
	Competența instanțelor judecătorești – între mica reformă și Noul Cod de Procedură Civilă <i>Conf. univ. dr. Daniel Ghiță Universitatea din Craiova, Facultatea de Drept și Științe Administrative</i>	Aspecte privind drepturile și libertățile fundamentale în executarea mandatului european de arestare <i>Lect. univ. dr. Livia Dumitrescu/ Universitatea din Craiova, Facultatea de Drept și Științe Administrative</i>
	Influențe ale Noului Cod civil asupra regimului juridic al instituțiilor de credit persoane juridice române <i>Asist. univ. dr. Lavinia Smarandache/ Universitatea din Craiova, Facultatea de Drept și Științe Administrative</i>	Dreptul la muncă și dreptul la pensie în jurisprudența Curții Constituționale române - iluzia stabilității <i>Lect. univ. dr. Elena Mădălina Nica/ Universitatea din Craiova, Facultatea de Drept și Științe Administrative</i>
	Drepturile fundamentale ale persoanei fizice în contextul noilor reglementări din Codul civil român <i>Asist. univ. dr. Mădălin-Savu Ticu/ Universitatea din Craiova, Facultatea de Drept și Științe Administrative</i>	Reforma administrativ-teritorială a României <i>Drd. Janina Mitoiu/ Universitatea din Craiova, Facultatea de Drept și Științe Administrative</i>
	Identificarea persoanei fizice și recensământul <i>Lect. univ. dr. Adrian Barbu Ilie/ Universitatea din Craiova, Facultatea de Drept și Științe Administrative</i>	Fundamentele juridice ale protecției femeii în mediul familial și viața socială <i>Conf. univ. dr. Cristina Otovescu-Frăsie/ Universitatea din Craiova, Facultatea de Drept și Științe Administrative</i>
	Problema de terminologie în limbajul juridic <i>Conf. univ. dr. Diana Domnica Dănișor/ Universitatea din Craiova, Facultatea de Drept și Științe Administrative</i>	Legile – un dialog politic? <i>Prof. univ. dr. Ionel Bușe/ Universitatea din Craiova, Facultatea de Drept și Științe Administrative</i>

	<i>Universitatea din Craiova, Facultatea de Drept și Științe Administrative</i>	<i>Universitatea din Craiova, Facultatea de Drept și Științe Administrative</i>
	Aproprierea imaginii: actualități și perspective <i>Lect. univ. dr. Adrian Circa/ Universitatea „Lucian Blaga” din Sibiu, Facultatea de Drept</i>	Interpretarea contractului de către judecător, între rigoarea puterii legislative și excesul de libertate contractuală <i>Asist. univ. drd. Oana-Maria Bălan/ Universitatea din Craiova, Facultatea de Drept și Științe Administrative</i>
	Contractul de transport în reglementarea Noului Cod Civil <i>Prof. univ. dr. Ștefan Scurtu/ Universitatea din Craiova, Facultatea de Drept și Științe Administrative</i>	Speranțele neîmplinite de Noul Cod civil în materia dreptului mediului <i>Conf. univ. dr. Anca Dușcă Universitatea din Craiova, Facultatea de Drept și Științe Administrative</i>
	Dreptul de autor și dreptul la imagine în Noul Cod Civil <i>Prof. univ. dr. Gabriel Olteanu/ Universitatea din Craiova, Facultatea de Drept și Științe Administrative</i>	Responsabilitatea - premisă a răspunderii juridice <i>Lect. univ. dr. Marina Loredana Belu, Lect. univ. dr. Adriana Elena Belu / Universitatea din Craiova, Facultatea de Drept și Științe Administrative/ Universitatea „Spiru Haret” București, Facultatea de Drept și Științe Administrative</i>
	Aspecte juridice și tehnice privind semnătura electronică <i>Conf. univ. dr. Dana Gărăiman/ Universitatea din Craiova, Facultatea de Drept și Științe Administrative</i>	Cum ajung problemele cetățenilor în agenda instituțională? <i>Lect. univ. dr. Mădălina Avram/ Universitatea din Craiova, Facultatea de Drept și Științe Administrative</i>
	Câteva considerații cu privire la contractul de agency <i>Conf. univ. dr. Cristina Popa Nistorescu/ Universitatea din Craiova, Facultatea de Drept și Științe Administrative</i>	Protejarea identității culturale în jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului: formularea unor principii în materie <i>Lector dr. Laura-Maria Crăciunean/ Universitatea „Lucian Blaga” din Sibiu, Facultatea de Drept</i>
	Despre fundamentele inconvenientelor de vecinătate <i>Lect. univ. dr. Cornelia Muntean Universitatea „Lucian Blaga” din Sibiu Facultatea de Drept</i>	Noul drept penal al minorilor – analiză comparativă a sistemului juridic român și elvețian <i>Asist. univ. drd. Mădălina Putinei/ Universitatea din Craiova, Facultatea de Drept și Științe Administrative</i>
	Principiul precauției în luarea deciziei și criza răspunderii civile delictuale <i>Prof. univ. dr. Pompil Drăghici/ Universitatea din Craiova, Facultatea de</i>	Răspunderea juridică în materia drepturilor femeilor <i>Drd. Diana Călin, Drd. Daniela Crăciunescu/</i>

	<i>Drept și Științe Administrative</i>	<i>Universitatea din Craiova, Facultatea de Drept și Științe Administrative</i>
	Obligația de garanție a vânzătorului în Noul Cod Civil <i>Lect. univ. dr. Manuela Istrătoaie/ Universitatea din Craiova, Facultatea de Drept și Științe Administrative</i>	Dinamica metodelor de identificare criminalistică utilizate în țările membre U.E <i>Conf. univ. dr. Gabriel Naghi/ Universitatea Andrei Șaguna din Constanța Facultatea de Drept și Științe Administrative</i>
	Studiu asupra formării progresive a contractului în contextul reglementarilor din Noul Cod Civil <i>Lect. univ. dr. Cristina Stanciu Universitatea din Craiova, Facultatea de Drept și Științe Administrative</i>	Globalizarea luptei împotriva traficului de droguri <i>Lect. univ. dr. Corina Naghi/ Universitatea Andrei Șaguna din Constanța Facultatea de Drept și Științe Administrative</i>
	Contractul de vânzare-cumpărare potrivit Noului Cod Civil <i>Lect. univ. dr. Daniela Ciochină Universitatea Creștină „Dimitrie Cantemir”, Facultatea de Științe Juridice și Administrative</i>	Oportunitatea adresării întrebărilor preliminare către Curtea de Justiție a Uniunii Europene în domeniul de aplicare al Legii nr. 221/2009 <i>Asist. univ. dr. Aida Diana Dumitrescu/ Universitatea din Craiova, Facultatea de Drept și Științe Administrative</i>
	Câteva cauze care înlătură răspunderea potrivit Noului Cod civil <i>Prof. univ. dr. Jugastru Călina Universitatea „Lucian Blaga” din Sibiu Facultatea de Drept</i>	Consuetudinea și dreptul în societatea post- modernă <i>Conf. univ. dr. Dumitru Crăciunescu Universitatea de Vest din Timișoara, Facultatea de Drept și Științe Administrative</i>
	Influențele Noului Cod Civil asupra contractelor încheiate cu consumatorii <i>Lect. univ. dr. Ion Cătălin Voiculescu Universitatea din Craiova, Facultatea de Drept și Științe Administrative</i>	Limitele criticii admisibile în mass-media <i>Drd. Valentina Chiper Universitatea din Craiova, Facultatea de Drept și Științe Administrative</i>
	Avantajele practice oferite de noua configurație a prescripției achizitive în viziunea Codului civil <i>Asist. univ. dr. Irina Călinescu Universitatea din Craiova, Facultatea de Drept și Științe Administrative</i>	Negocierea colectivă: analiză comparativă funcționarul public-salariat <i>Teodor Narcis Godeanu Universitatea „Spiru Haret” București, Facultatea de Drept și Științe Administrative</i>
	Aspecte specifice privind integrarea României în Spațiul Schengen <i>Florin Vodiță Ambasador Extraordinar și Plenipotențiar al</i>	Restrângerea exercițiului libertății de exprimare în scopul garantării autorității și imparțialității puterii judecătorești <i>Drd. Lavinia Brăcăcescu</i>

	<i>României în Republica Slovacă</i>	<i>Drd. Mădălina Buzărnescu Universitatea din Craiova, Facultatea de Drept și Științe Administrative</i>
	Regimurile matrimoniale dintre soți institute prin Noul Cod Civil <i>Lect. univ. dr. Alexandru Șorop Universitatea din Craiova, Facultatea de Drept și Științe Administrative</i>	Reglementarea creditului de consumație în România și UE <i>Lect. univ. dr. Matei Diaconu Universitatea din Craiova, Facultatea de Drept și Științe Administrative</i>
	Despre reglementarea principiului autorității lucrului judecat în viitorul Cod de procedură civilă <i>Dr. Cristina Cojocar</i> <i>Universitatea din Craiova, Facultatea de Drept și Științe Administrative</i>	Influența regimului politic asupra responsabilității juridice <i>Drd. Mariana-Daniela Crăciunescu , Drd. Pescaru Alina-Irina/ Universitatea din Craiova, Facultatea de Drept și Științe Administrative</i>
	Considerații generale asupra modificărilor semnificative din Noul Cod de Procedură Civilă <i>Prof. univ. dr. Sorin Ionescu Universitatea din Craiova, Facultatea de Drept și Științe Administrative</i>	Aspecte cu privire la formarea, evoluția și valoarea jurisprudenței -impactul jurisprudenței în modificarea legii <i>Conf. univ. dr. Roberta Țapu Universitatea din Craiova, Facultatea de Drept și Științe Administrative</i>
	Limitele libertății de exprimare în Noul Cod Civil <i>Conf. univ. dr. Sebastian Rădulețu/ Universitatea din Craiova, Facultatea de Drept și Științe Administrative</i>	Prezumția de nevinovăție - mijloc de garantare a siguranței persoanei cu ocazia aplicării legii penale <i>Asist. univ. drd. Anca Costina Gherghel/ Universitatea din Craiova, Facultatea de Drept și Științe Administrative</i>
	Considerații teoretice și practice privind divorțul în procedura notarială <i>Conf. univ. dr. Liviu Bogdan Ciucă Universitatea Dunărea de Jos Galați, Facultatea de Drept</i>	Accesul cetățenilor la serviciile comunitare de utilități publice <i>Lect. univ. dr. Raluca Voinea/ Universitatea din Craiova, Facultatea de Drept și Științe Administrative</i>
15¹⁵ -16⁰⁰	Închiderea lucrărilor și concluziile sesiunii științifice	

**Președinte al
Consiliului Științific al Simpozionului
Prof. univ. dr. Dan Claudiu Dănișor**

**SIMPOZIONUL INTERNAȚIONAL
„SISTEMUL JURIDIC ÎNTRE
STABILITATE ȘI REFORMĂ”**

CERTIFICAT DE PARTICIPARE

Daniel GHIȚĂ

Pentru prezentarea unei cercetări originale cu titlul

*„Competența instanțelor judecătorești – între mica reformă
și Noul Cod de Procedură Civilă”*

Simpozion desfășurat în cadrul Universității din Craiova,
Facultatea de Drept și Științe Administrative
18-19 Noiembrie 2011

Președinte
al Consiliului Științific al Simpozionului,
Prof. univ. dr. Dan Claudiu Dănișor

Competența instanțelor judecătorești – între *mica reformă* și noul Cod de procedură civilă

Conf. univ. dr. Daniel Ghiță*
Universitatea din Craiova
Facultatea de Drept și Științe Administrative

Rezumat

Competența materială a instanțelor judecătorești a format obiectul unor repetate intervenții a legiuitorului cu scopul de a se realiza o cât mai bună echilibrare a distribuirii competenței între judecătorii, tribunale, curți de apel și Înalta Curte de Casație și Justiție. Procesul reformator a început cu noul sistem judiciar instituit prin Legea nr. 59/1993 și a continuat cu modificările substanțiale aduse de O.U.G. nr. 138/2000, aprobată și modificată prin Legea nr. 219/2005, având, ca final, anterior unei noi codificări, Legea micii reforme - Legea nr. 202/2010 privind unele măsuri pentru accelerarea soluționării proceselor.

Cu soluții anticipate de mica reformă, Noul Cod de procedură civilă, după ezitățile legislative din anii 2003-2005, când, modificările aduse competenței, mai ales în materia competenței funcționale a tribunalelor și a curților de apel, au influențat nefavorabil cursul justiției în procesele civile, regândește competența materială și distribuirea acesteia între instanțe, propunând schimbări majore în această materie. Scopul declarat este soluționarea cu celeritate a procesului, previzibilitatea procedurii judiciare și asigurarea unei jurisprudențe unitare.

Cuvinte cheie: reforma procedurii civile, competența instanțelor, practică unitară

Considerații prealabile. În evoluția legislației noastre procesual civile și, în special, a Codului de procedură civilă, poate nu întâmplător, modificările de substanță le regăsim în fiecare deceniu postdecembrist. Aceasta ar putea însemna o “normalitate” într-o materie deosebit de sensibilă la modificări succesive, al căror “șoc” este preluat direct de destinatarul normei modificate și care, aproape întotdeauna, înseamnă o reconfigurare a circuitului procesual.

Legea nr. 59/1993¹ de modificare a Codului de procedură civilă, Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 138/2000² pentru modificarea și completarea Codului de procedură civilă și apoi Legea nr. 202/2010 privind unele măsuri pentru accelerarea soluționării proceselor³, au reprezentat repere importante în modernizarea procedurii noastre civile și repere ale unui proces de reformă indiscutabil necesar, dar și rezonabil temporizat, pentru ca impactul practic să poată fi urmărit și evaluat.

* Această lucrare a fost finanțată din contractul POSDRU/89/1.5/S/61968, proiect strategic ID 61968 (2009), cofinanțat din Fondul Social European, prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013.

¹ Publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 177 din 26 iulie 1993.

² Publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 479 din 2 octombrie 2000 și aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 219/2005.

³ Publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 714 din 26 octombrie 2010.

Eficiența acestor mici reforme în materie procesuală a fost însă anihilată de încercările nereușite și de experimentele legislative, minore în penultimul deceniu, dar cu deosebit impact în cel trecut. Între actele normative enumerate care au reușit să creeze un cadru legislativ modern pentru procesul civil s-au interpus și modificări ale Codului de procedură civilă subsumate aceluiași deziderat, dar care, conceptual, au propus soluții inadecvate, ce au perturbat grav cursul proceselor. Astfel, încercând accentueze funcția Înaltei Curți de Casație și Justiție de unificare a practicii judiciare în materie civilă, prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 58/2003, aprobată și modificată prin Legea nr. 195/2004, s-a încercat aducerea cvasitotalității recursurilor în fața instanței supreme, iar curțile de apel au fost transformate în instanțe de drept comun în materia apelului. Soluția ar fi fost firească, dacă ar fi fost determinată de deplasarea competenței în primă instanță de la judecătoria la tribunal, așa cum propune și noul Cod de procedură civilă, și nu de atragerea în fața instanțelor superioare a tuturor apelurilor și recursurilor, fapt ce a determinat, evident, supraaglomerarea acestora și degrevarea inutilă a tribunalelor. Acesta a fost și motivul recunoscut de legiuitor în preambulul Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 65/2004, aprobată, cu modificări, prin Legea nr. 493/2004, pentru a reveni la sistemul procesual anterior modificărilor, partial prin acest act normative și, ulterior, total, prin Legea nr. 219/2005 de aprobare a Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 138/2000: “având în vedere numărul mare de cauze civile care se judecă în recurs de Înalta Curte de Casație și Justiție și faptul că liberul acces la justiție presupune și apropierea cetățeanului de instanță, ținând seama de faptul că actuala încarcare în materie civilă a Înaltei Curți de Casație și Justiție determină întârzieri în activitatea de judecată, de natură să aducă atingere dreptului la judecarea cauzelor într-un termen rezonabil și dreptului la un proces echitabil, impunându-se modificarea neîntârziată a Codului de procedura civilă”.

În mod paradoxal însă, o soluție partial similară - doar în ceea ce privește curțile de apel - a fost adoptată, în 2010, în materie procesual penală. Chiar sub obiectivul declarat, în aceeași expunere de motive la Legea *micii reforme*, de regândire a competenței tribunalelor și a curților de apel și de degrevare a celor dintâi, prin noua lege tribunalele judecă, prin excepție, recursuri, iar curțile de apel vor judeca toate recursurile formulate împotriva hotărârilor pronunțate de judecătoria (sentințe neapelabile). Soluția este diferită de cea adoptată, prin același act normativ, în materie civilă și menținută, ulterior, prin proiectul noului Cod de procedură civilă, determinând, așa cum deja practica semnaleză, o excesivă grevare a curților de apel, în materie penală, asemănător situației din anii 2003-2004 în materie civilă.

După aproape un deceniu de la modificarea de substanță a Codului de procedură civilă prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 138/2000 și după ezitățile evocate în scopul sublinierii calității altor acte normative modificatoare, Legea nr. 202/2010 privind unele măsuri pentru accelerarea soluționării proceselor reprezintă una din principalele modificări legislative în materia procesului civil. Față de actele normative din anii 2003-2004, Legea nr. 202/2010, preluând încă din titlu tradiția unei denumiri întâlnite în legislația noastră mai veche, își asumă scopul de a asigura celeritatea procedurii civile, eficiența și promptitudinea actului de justiție în materie civilă, prefigurând intrarea în vigoare a noului Cod de procedură civilă.

Scopul declarat reiese chiar din expunerea de motive: „dintre disfuncționalitățile majore ale justiției din România, cel mai aspru criticată a fost lipsa de celeritate în soluționarea cauzelor. Întrucât procedurile judiciare se dovedesc deseori greoaie, formaliste, costisitoare și de lungă durată, s-a conștientizat faptul că eficacitatea administrării actului de justiție constă în mare măsură și în celeritatea cu care drepturile și obligațiile consfințite prin hotărâri judecătorești intră în circuitul juridic, asigurându-se astfel stabilitatea raporturilor juridice deduse judecății.

Prin reformarea codurilor de procedură, civilă și penală - recent adoptate - s-a urmărit, ca obiectiv esențial, crearea în materia procedurilor judiciare a unui cadru legislativ modern care să răspundă pe deplin imperativelor funcționării unei justiții moderne, adaptate așteptărilor sociale, precum și necesității creșterii calității acestui serviciu public.

Ținând însă seama de termenul preconizat pentru intrarea în vigoare a noilor coduri de procedură, se impune instituirea unor norme procedurale cu efecte imediate - în pregătirea implementării codurilor și în acord cu soluțiile legislative consacrate de acestea - de natură să faciliteze eficientizarea procedurilor judiciare și soluționarea cu celeritate a proceselor.”

Față de aceste obiective declarate, *mijloacele* asigurate de noile texte legale reprezintă soluții adoptate de doctrină, preluate dintr-o jurisprudență majoritară sau prefigurate în soluțiile Curții Europene a Drepturilor Omului. Eficiența lor poate fi validată în perioada de aplicare până la intrarea în vigoare a noului Cod de procedură civilă, al cărui proiect le menține sau, dimpotrivă, poate fi invalidată, motiv ce ar putea determina modificarea lor, eventual prin legea de punere în aplicare.

În acest sens, în mod just s-a apreciat că *mica reformă* ar rămâne la același stadiu, sugerat chiar de denumire, dacă nu este urmată, în mod firesc de marea reformă a procedurii noastre civile adusă prin noul cod⁴. În total acord cu autorul și dincolo de critica terminologică, apreciem că Legea nr. 202/2010 nu face decât să anticipeze modificările majore aduse de noul cod, să le testeze eficacitatea și, mai ales, să pregătească terenul pentru ceea ce, așa cum vom încerca să subliniem pe scurt în studiul de față, reprezintă, cu adevărat, noutăți în materie.

Din punct de vedere al inovației soluțiile legii sunt relativ puține și de mai mică importanță față de cele prefigurate în noul cod (fapt ce, fără nuanțe peiorative, ar fi putut determina și denumirea neoficială a legii), însă așa cum aprecia și reputatul profesor citat, considerăm că cele mai multe sunt oportune, servesc la reducerea duratei proceselor și la asigurarea unor mecanisme mai eficiente de unificare a practicii, deși nu întotdeauna mecanismul ales este cel mai potrivit.

Modificările aduse materiei competenței prin Legea nr. 202/2010. Deși în privința competenței modificările nu sunt spectaculoase, Legea *micii reforme* introduce în actualul Cod de procedură civilă o serie de dispoziții incidente în ceea ce privește competența care, ca orice schimbare în această materie influențează desfășurarea procesului, eficientizându-l, sau dimpotrivă, temporizându-l, după cum, în strictă legătură cu competența funcțională a instanțelor superioare, modificarea regimului unor căi de atac ori suprimarea unei căi de atac poate constitui un mecanism de asigurare a unei practici unitare sau scurtarea ciclurilor procesuale.

În scopul degrevării tribunalelor de judecarea unor recursuri în cauze de mică importanță și valoare prin Legea nr. 202/2010 s-au atribuit în competența judecătorei de primă și ultimă instanță, procesele și cererile privind creanțe având ca obiect plata unei sume de bani de până la 2.000 lei inclusiv. Pentru a sublinia intenția legiuitorului de a suprima și calea de atac a recursului, printr-un alineat nou introdus în art. 299 C.pr.civ. se arată că hotărârile pronunțate în aceste litigii nu sunt supuse recursului.

Tendința legiuitorului prin *mica reformă* de suprimare a unei căi de atac - uneori singura - degrevând astfel instanțele superioare de soluționarea unor cauze de mică importanță, așa cum se declară în expunerea de motive, o regăsim și în alte materii. Astfel, în materia contravențională reglementată de O.U.G. nr. 195/2002 privind circulația pe drumurile publice și de Legea nr. 61/1991 pentru sancționarea faptelor de încălcare a unor norme de conviețuire

⁴ F. Baias, *Mica Reformă - o nouă iluzie?*, <http://www.juridice.ro/130681/mica-reforma-o-noua-iluzie.html>

socială, a ordinii și liniștii publice, hotărârea prin care judecătoria soluționează plângerea este definitivă și irevocabilă.

Pentru reducerea duratei procesului s-a încercat și atenuarea efectului dilatoriu al admiterii unor excepții, prin eliminarea căii de atac a recursului, așa cum s-a procedat în cazul hotărârii prin care se admite excepția de necompetență, care nu este supusă niciunei căi de atac, dosarul fiind trimis deîndată instanței competente sau organului cu activitate jurisdicțională competent. Dacă în acest caz soluția nu este susceptibilă de critici în ceea ce privește posibilitatea controlului, întrucât dacă instanța de trimitere, primind dosarul și verificându-și competența, se consideră necompetentă, poate, la rândul său, să decline, și astfel, apare conflictul negativ de competență, iar instanța superioară și comună se va pronunța, în materie contravențională suprimarea căilor de atac suportă critici de natură constituțională și convențională.

De asemenea, modificările largesc obiectul recursului, prin extinderea cazurilor enumerate de art. 282¹, eliminând astfel calea de atac a apelului, pentru hotărârile pronunțate în acțiuni în evacuare⁵ și hotărârile asupra cererilor pentru repararea prejudiciilor cauzate prin erori judiciare penale, după cum în materia anumitor legi speciale - Legea nr. 10/2001 privind regimul juridic al unor imobile preluate abuziv în perioada 6 martie 1945-22 decembrie 1989 și Legea nr. 221/2009 privind condamnările cu caracter politic și măsurile administrative asimilate acestora pronunțate în perioada 6 martie 1945-22 decembrie 1989 - singura cale de atac este recursul.

Eliminarea căii de atac a apelului are ca scop accelerarea judecării, prin reducerea duratei procesului, dat fiind specificul apelului, scurtarea ciclurilor procesuale și degrevarea instanțelor superioare. În materia Legii nr. 10/200, avându-se în vedere că tribunalul are competență în primă instanță, eliminarea căii de atac a apelului, cu consecința judecării recursurilor de curțile de apel, va însemna, pe de o parte, degrevarea instanței supreme de judecarea numeroaselor recursuri în aceste cauze, iar, pe de altă parte, reducerea semnificativă a duratei proceselor într-o materie care a generat o jurisprudență constantă a Curții europene a Drepturilor Omului de condamnare a statului român.

Categoria de litigii judecate de o judecătorie în primă și ultimă instanță, privind creanțe având ca obiect plata unei sume de bani de până la 2.000 lei inclusiv, având caracter de noutate în procedura noastră civilă, cel puțin, după anul 1990, deși introdusă în tendința de eliminare a aglomerării instanțelor și în spiritul anticipat deja de proiectul noului cod, nu s-a regăsit în forma inițială a acestuia, fiind introdusă prin proiectul legii pentru punerea în aplicare a Codului de procedură civilă. Poate nu întâmplător atribuirea competenței funcționale judecătoriei de a soluționa în primă și ultimă instanță nu a fost avută în vedere de legiuitorul noului cod, nefiind o soluție la adăpost de critici, iar în acest caz, probabil singular, *mica reformă* este cea care a introdus o noutate procedurală față de viitorul cod.

Cu privire la aceste categorii de litigii, al căror obiect are o valoare relativ mică noul cod, valorificând Regulamentul Parlamentului European și al Consiliului nr. 861/2007 privind stabilirea unei proceduri europene cu privire la cererile cu valoare redusă, a instituit o procedură specială cu privire la cererile cu valoare redusă aplicabilă atunci când valoarea cererii, fără a se lua în considerare dobânzile, cheltuielile de judecată și alte venituri accesorii, este sub 10.000 lei la data sesizării instanței⁶. Probabil, redactorii proiectului codului nu au considerat, initial,

⁵ Inițial era menționată doar evacuarea în materie comercială, însă prin intrarea în vigoare a noului Cod civil și modificarea Codului de procedură civilă prin Legea nr. 71/2011 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 287/2009 privind Codul civil, sintagma *comercial* a fost eliminată.

⁶ Regulamentul nr. 861/2007 se aplică litigiilor având ca obiect creanțe a căror valoare nu depășește 2.000 euro.

necesară cumularea unei proceduri cu adevărat specială, prin regulile de judecată derogatorii de la dreptul comun, cu dispoziții cu caracter de excepție în procedura noastră civilă și anume o judecată în primă și ultimă instanță. Întrucât prin dispozițiile ce reglementează procedura cererilor cu valoare redusă este lăsată la latitudinea reclamantului alegerea între procedura specială și procedura de drept comun, acesta, după modificarea adusă noului cod, dacă se încadrează în criteriul valoric și dacă materia îi permite, va putea opta între două proceduri “tentante”, dar fiecare din motive diferite: o judecată în primă și ultimă instanță, fără căi de atac, dar de drept comun și o procedură specială, simplificată sub aspectul judecării, însă în care se pronunță o hotărâre ce poate fi atacată doar cu apel.

Având în vedere rațiunea introducerii unei proceduri speciale având același scop declarat, eficacitatea suprimării singurei căi de atac într-o materie care oricum nu aglomera excesiv instanțele, dată fiind valoarea mică, precum și criticile ce se pot aduce suprimării celui de-al doilea grad de jurisdicție, prin prisma principiilor constituționale, exigențelor unui proces echitabil, dreptului la un recurs efectiv, considerăm că preluarea prin noul cod în competența de primă și ultimă instanță a judecătorilor a unor cauze cu valoare redusă, indiferent de cuantumul acesteia, reprezintă o soluție inoportună⁷. Noul cod, pentru reducerea duratei proceselor, pentru evitarea reluării judecării în mai multe cicluri procesuale și în scopul degrevării instanțelor superioare optează pentru reducerea căilor de atac (uneori cu păstrarea apelului ca fiind singura cale de atac⁸ și nu a recursului) și nu pentru suprimarea totală a acestora în anumite materii. De altfel, până la preconizata intrare în vigoare a noului Cod de procedură civilă, soluția în materia competenței, propusă de Legea nr. 202/2012 își va fi dovedit utilitatea și viabilitatea.

Poate cea mai importantă modificare în materia competenței aduse de Legea *micii reforme* și care a anticipat și a pregătit cu adevărat o reglementare nouă din proiectul Codului de procedură civilă, este reprezentată de schimbarea radicală a regimului de invocare a excepției de necompetență materială și teritorială exclusivă.

Art. 159 în forma anterioară modificării, făcea referire doar la necompetența de ordine publică, enumerând felurile acesteia, respectiv necompetența generală, cea materială și cea teritorială exclusivă, fără a preciza și categoria necompetenței de ordine privată. Aceasta, desigur, putea fi dedusă pe cale de interpretare, avându-se în vedere clasificarea reținută de doctrină în competență absolută și relativă, după cum normele ce o guvernau erau imperative sau dispozitive. În raport de această clasificare, regimul juridic al excepției de necompetență era diferit în raport de caracterul normei de competență încălcate, diferențiindu-se după cum necompetența era absolută sau relativă, respectiv de ordine publică sau de ordine privată⁹.

Prin Legea nr. 202/2010 este mai riguros redactat textul art. 159, incluzând și categoria necompetenței de ordine privată. Astfel, necompetența poate fi de ordine publică sau privată. Necompetența este de ordine publică în cazul încălcării competenței generale, când procesul nu este de competența instanțelor judecătorești, în cazul încălcării competenței materiale, când procesul este de competența unei instanțe de alt grad și în cazul încălcării competenței teritoriale exclusive, când procesul este de competența unei alte instanțe de același grad și părțile nu o pot

⁷ În același sens, I. Leș, *Reflecții – parțial critice – asupra modificărilor și completărilor aduse Codului de procedură civilă prin Legea nr. 202/2010 pentru accelerarea soluționării proceselor*, *Dreptul* nr. 1/2011, p. 13; C. Roșu, A. Fanu-Moca, *Modificările aduse recursului civil prin Legea nr. 202/2010 privind unele măsuri pentru accelerarea soluționării proceselor*, *Dreptul* nr. 3/2011, p. 23.

⁸ Chiar în procedura cererilor cu valoare redusă calea de atac este numai apelul.

⁹ V. M. Ciobanu, *Tratat teoretic și practic de procedură civilă*, Ed. Națională, București, 1996, vol. I, p. 442-443.

înlătura. În toate celelalte cazuri, necompetența este de ordine privată, incluzând aici necompetența teritorială de drept comun și cea alternativă.

Întrucât regimul juridic al invocării excepțiilor de necompetență nu era prevăzut expres în cod, ci era stabilit în raport de caracterul normei încălcate, Legea nr. 202/2010 introduce în art. 159¹, care reglementează noul regim juridic al excepției de necompetență de ordine publică, mai exact al excepției de necompetență materială și teritorială de ordine publică (teritorială exclusivă). Dacă în reglementarea anterioară era unanim acceptat că necompetența materială și teritorială de ordine publică, fiind excepții absolute, puteau fi invocate oricând în cursul procesului, prin noua reglementare se prevede expres că necompetența materială și teritorială de ordine publică poate fi invocată de părți ori de către judecător la prima zi de înfățișare în fața primei instanțe, dar nu mai târziu de începerea dezbaterilor asupra fondului.

Doar excepția de necompetență generală a instanțelor judecătorești își păstrează regimul de excepție absolută, putând fi invocată, în continuare, de părți ori de instanță în orice stare a pricinii.

În ceea ce privește regimul juridic al excepției de necompetență de ordine privată precizarea este identică și, spre deosebire de vechea reglementare, inserată doar pentru acuratețe: necompetența de ordine privată poate fi invocată doar de către pârât prin întâmpinare sau, când întâmpinarea nu este obligatorie, cel mai târziu la prima zi de înfățișare. Diferența de regim între cele două categorii de excepții de necompetență materială și teritorială de ordine publică și de ordine privată rămâne doar cea dată de partea care poate să le invoce - orice parte sau judecătorul, respectiv, doar pârâtul.

Schimbarea regimului de invocare a excepției de necompetență materială și teritorială exclusivă, propusă prin proiectul noului Cod de procedură civilă¹⁰ și reluată prin Legea nr. 202/2010 se justifică prin principiul soluționării cauzelor cu celeritate și într-un termen rezonabil. Cu toate acestea, încă de la inserarea lor în proiectul noului cod, modificările regimului competenței absolute au format obiectul unor critici în doctrină, considerându-se că se schimbă întreaga concepție asupra regimului competenței de ordine publică, cu consecințe asupra normelor ce stabilesc o asemenea competență și asupra accesului la un grad de jurisdicție. De asemenea, s-a remarcat că soluția poate conduce la substituirea unor instanțe în atribuțiile altora și că aceasta nu este nici în concordanță cu normele de principiu ce guvernează materia competenței absolute. Practic, dispăre diferența dată de natura lor, dintre necompetența absolută și cea relativă¹¹. S-a mai arătat că, deși dorința legiuitorului „reformator” a fost aceea de a garanta celeritatea procedurii judiciare, prin noul regim al necompetenței material și teritoriale absolute, se sacrifică principii tradiționale și esențiale ale procedurii judiciare¹².

Totuși, în sprijinul soluției propuse, s-a apreciat că posibilitatea invocării excepției de necompetență materială în orice fază a procesului, chiar și direct în apel sau recurs, ar determina

¹⁰ Prin Hotărârea Guvernului nr.1527/2007, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 889 din 27 decembrie 2007 au fost aprobate *Tezele prelabile ale proiectului Codului de procedură civilă*; Noul Cod de procedură civilă a fost publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 485 din 15 iulie 2010.

¹¹ I. Deleanu, Considerații cu privire la excepțiile procesuale în contextul prevederilor Proiectului noului Cod de procedură civilă, R.R.D.P. nr. 4/2009, p. 54.

¹² I. Leș, op. cit., Dreptul nr. 1/2011, p. 17; opinii critice au fost formulate și de Livia Chiriaz, Unele incidente procedurale privitoare la competența instanței în noul Cod de procedură civilă și în Legea nr. 202/2010 privind unele măsuri pentru accelerarea soluționării proceselor, Dreptul nr. 5/2011, p. 79-80.

o instabilitate a raporturilor procesuale și ar temporiza, uneori nejustificat, judecata, dacă excepția s-ar admite într-o cale de atac¹³.

Opțiunea legiuitorului pentru un astfel de regim juridic al invocării excepției de necompetență de ordine publică, materială și chiar teritorială exclusivă, a fost determinată de realități procesuale, găsindu-se astfel o soluție, poate nu cea mai adecvată în raport de caracterul normelor ce reglementează materia, pentru evitarea efectelor invocării acestor excepții direct în căile de atac. Legea *micii reforme* mai instituie o obligație pentru judecător, pe care acesta oricum o avea, prin prisma dispozițiilor legale ce reglementează procedura excepțiilor și anume ca la prima zi de înfățișare, să verifice și să stabilească dacă instanța sesizată este competentă general, material și teritorial, consemnând în încheierea de ședință temeiurile de drept pentru care constată competența. Astfel, pe lângă noul regim al necompetenței și corelat cu necesitatea invocării necompetenței la prima zi de înfățișare, competența trebuie să fie constatată expres, într-o fază de debut a procesului, în primă instanță. Noutatea ar fi dată de consemnarea în încheiere a constatării propriei competențe, care astfel, ar “lega” instanța, stimulând pe judecător la o atență verificare. În mod paradoxal, această dispoziție introdusă prin Legea nr. 202/2010 nu se regăsește în noul cod și nici măcar legea de punere în aplicare nu o introduce.

Situațiile procesuale de evitat nu sunt legate doar de necesitatea verificării, într-o fază incipientă, a competenței, care, oricum, era o obligație a instanței, ci pot fi determinate de stabilirea naturii juridice a cauzei sau a determinării competenței în raport de criteriul valoric, în căile de atac, cu efect asupra calificării acestora. În astfel de situații, instanța, dar și părțile sunt determinate să analizeze într-o etapă de debut a procesului problema competenței, așa cum chiar specificul său o impune, prin prisma dispozițiilor legale existente, care impun ca instanța să se pronunțe, mai întâi, asupra excepțiilor de procedură și asupra celor care fac inutilă cercetarea cauzei pe fond¹⁴.

Sub imperiul noului cod, în mod identic, excepția de necompetență materială și teritorială de ordine publică trebuie invocată de părți ori de către instanță numai în fața în fața primei instanțe, la primul termen de judecată la care părțile sunt legal citate, dar nu mai târziu de terminarea cercetării procesului în fața primei instanțe. Prin urmare, necompetența absolută, cu excepția celei generale, se acoperă dacă nu a fost astfel invocată.

Dacă aspectele ce determină competența necesită verificări, soluționarea excepției nu trebuie făcută la un singur termen de judecată, fiind necesară doar invocarea la primul termen de judecată la care părțile sunt legal citate¹⁵.

După intrarea în vigoare a noilor reglementări, nu nu se mai poate susține posibilitatea invocării excepției de necompetență a primei instanțe direct în calea de atac, dacă nu a fost anterior invocată în condițiile legii, dat fiind că reglementarea prevede expres că excepția de necompetență materială și teritorială de ordine publică trebuie invocată numai în fața în fața primei instanțe¹⁶. În schimb, necompetența materială și teritorială exclusivă poate constitui motiv de apel sau recurs, după caz, dacă a fost invocată în termen în fața primei instanțe. Dacă instanța de apel sau de recurs se consideră ea însăși necompetentă să soluționeze calea de atac respectivă,

¹³ L. Zidaru, Observații cu privire la condițiile de invocare a excepției de necompetență în Proiectul noului Cod de procedură civilă, R.R.D.P. nr. 1/2010, p. 254.

¹⁴ În ordinea de soluționare a unor excepții, excepția de necompetență primează, chiar în raport cu toate celelalte excepții care trebuie examinate anticipat.

¹⁵ L. Zidaru, op. cit., R.R.D.P. nr. 1/2010, p. 261.

¹⁶ În acest sens, I. Deleanu, op. cit., R.R.D.P. nr. 4/2009, p. 57; Livia Chiriazzi, op. cit., Dreptul nr. 5/2011, p. 80; L. Zidaru, op. cit., R.R.D.P. nr. 1/2010, p. 265-268.

soluția este declinarea competenței ca urmare a admiterii excepției ridicate de parte sau din oficiu.

Competența în noul Cod de procedură civilă. Competența materială a instanțelor judecătorești a fost cu adevărat reformată prin proiectul noului cod, fiind restructurată între instanțe astfel încât să asigure o redistribuire a cauzelor pe criterii ce răspund nevoilor actuale ale justiției civile, de a se accelera cursul judecării și de a realiza o practică unitară. Respectându-se acest scop propus chiar din faza inițială a proiectului, așa cum se reține chiar în tezele prealabile ale proiectului Codului de procedură civilă, se urmărește reșezarea competenței materiale, astfel încât judecătorii să judece cauzele de valoare mică, de complexitate redusă, dar frecvente în practică, tribunalele să devină instanțe cu plenitudine de competență pentru judecata în primă instanță, așa cum am susținut că este firesc pentru deplasarea competenței în căile de atac, curțile de apel să judece în principal apelurile, iar Înalta Curte de Casație și Justiție să devină instanță de recurs de drept comun, putând astfel asigura o practică unitară la nivel național.

În puternică legătură cu redistribuirea competenței se află și restructurarea căilor de atac, scopurile declarate neputând fi atinse fără o regândire a sistemului acestora, după cum mecanismele procesuale incidente în materia competenței, printre care determinarea competenței după valoarea obiectului cererii, întinderea și prorogarea de competență sau incidentele propriuzise - necompetența și conflictele de competență, litispendența și conexitatea, strămutarea proceselor și delegarea instanței - nu puteau rămâne în afara procesului de reformă. Pentru sublinierea evoluției concepției cu privire la competență, relevantă prin prisma studiului de față este analiza competenței materiale a instanțelor, fără ca aceasta să însemne lipsirea de relevanța necesară a modificărilor în privința aspectelor amintite. De asemenea, deși în materia competenței teritoriale noul Cod de procedură civilă menține aceleași principii din actuala reglementare, totuși și cu privire la aceasta sunt preluate o serie de soluții jurisprudționale, susținute și de doctrină și sunt instituite noi cazuri de competență teritorială alternativă și exclusivă.

Din modul de reglementare a competenței în noul cod, în special cel consacrat prin forma finală a legii de punere în aplicare, se deduce că intenția legiuitorului a fost de a atribui plenitudine de competență în primă instanță, tribunalelor¹⁷, iar judecătorii devin instanțe de excepție în materie civilă¹⁸.

Conform reglementării cuprinse în art. 92 din proiectul noului cod, judecătorii au o competență materială restrânsă la cauze de o mai mică importanță, procedându-se, cu o metodă diferită de reglementare față de cea din actualul cod, la enumerarea limitativă a categoriilor de litigii pe care le judecă, în primă instanță judecătorii, pentru ca, în cazul tribunalelor să se prevadă doar că în primă instanță acestea judecă toate cererile care nu sunt date în competența altor instanțe.

Prin această reglementare se consacră, fără dubiu, plenitudinea de competență în primă instanță a tribunalelor. Aceasta este cuprinsul final al punctului 1 al art. 93 din noul cod, dat de legea de punere în aplicare și aceasta în forma în care a intrat în vigoare, nu în cea din stadiul de proiect. Inițial, și în determinarea competenței tribunalului în primă instanță se enumerau, după materie și valoare, categoriile de litigii pe care le judecă, ideea de competență de drept comun fiind susținută, fără a fi de necontestat, doar de prevederea că judecă *orice alte cereri care nu*

¹⁷ În același sens, a se vedea, Violeta Belegante, D. A. Ghinoiu, Succintă prezentare a sistemului și soluțiilor legislative preconizate de proiectul noului Cod de procedură civilă, Dreptul nr. 2/2010, p. 18; I. Leș, Tratat de drept procesual civil, Ediția 5, Ed. C.H. Beck, București, 2010, p. 245.

¹⁸ I. Leș, op. cit., 2010, p. 243.

sunt date în competența altor instanțe, precum și cererile evaluabile în bani în valoare mai mare de 100.000 lei, indiferent de calitatea părților, profesioniști sau neprofesioniști. Aparent, criteriul valoric ar putea însemna, în actualele condiții economice, un număr mai mare de cauze al căror obiect are o valoare sub cuantumul precizat, în competența judecătorilor.

Prin legea de punere în aplicare se renunță la determinarea competenței tribunalelor prin enumerare, tehnică de reglementare ce susține deplasarea competenței în primă instanță de la judecătoria la tribunal, după cum, mărirea valorii obiectului cererilor evaluabile în bani judecate de judecătoria la 200.000 lei, nu conduce la o altă constatare, în condițiile în care numeroase cauze, în special între profesioniști, se situează în prezent, peste această valoare a obiectului

Cu privire la cererile de împărțeață judiciară în noul cod legiuitorul a menținut în competența judecătorilor aceste litigii¹⁹, probabil dată fiind frecvența acestora în practică și riscul încărcării instanțelor superioare.

Deși prin legea de punere în aplicare nu se mai menționează expres, în materie conflicte de muncă și asigurări sociale tribunalele sunt cele care judecă în primă instanță, această categorie de litigii neregăsindu-se printre cauzele enumerate limitativ în competența judecătoriei.

Cererile în materie de contencios administrativ și fiscal sunt date în competența de primă instanță a curților de apel, dacă legile speciale prevăd o asemenea competență. Legea contenciosului administrative nr. 554/2004, modificată de legea de punere în aplicare a noului cod menține împărțirea actuală a competenței în această materie, în raport de emitentul actului administrative.

Ca urmare a deplasării competenței de primă instanță dinspre judecătoria spre tribunal, acestea din urmă, din instanțe de drept comun în materia apelului, devin doar ca excepție, instanțe de apel, funcțional, această competență revenind curților de apel.

Așa cum subliniam la începutul studiului, cel mai important efect al redistribuirii competenței îl reprezintă atribuirea competenței de drept comun în materia recursului Înaltei Curți de Casație și Justiție, care astfel, își poate îndeplini, firesc, funcția de unificare a practicii la nivelul întregii țări prin judecarea recursurilor²⁰. Actuala reglementare, cu mici excepții, permite reglarea practicii neuitare doar prin mecanisme cu mare inerție, cum ar fi recursul în interesul legii și mecanismele de unificare a practicii prin adunările generale ale judecătorilor, care au printre atribuții și dezbaterile problemelor de drept.

Mai mult, pe lângă acest efect important dat schimbarea competenței materiale, o soluție novatoare promovată de noul cod o reprezintă posibilitatea Înaltei Curți de Casație și Justiție de a pronunța hotărâri prealabile pentru dezlegarea unor probleme de drept.

¹⁹ Art. 2 pct. 1 lit. b C. pr. civ. actual exclude de la atribuirea în competența tribunalului, în primă instanță, pe baza criteriului valoric, cererile de împărțeață judiciară; și această soluție, consacrată inițial de jurisprudență, a fost criticată de unii autori, considerându-se că aceste cereri pot avea un grad mare de complexitate, a se vedea, I. Leș, op. cit., 2010, p. 244.

²⁰ V.M. Ciobanu, Aspecte noi privind recursul în procesul civil în lumina Proiectului Codului de procedură civilă, R.R.D.P. nr. 1/2009, p. 79-80.